



Учтите, гитайте, / гужоту наурайтесь, / І свого не цурайтесь. / Т. Шевченко /

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 37-38 (765-766)
Жовтень
2015 року

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Видається
з грудня
1993 року

Шановні колеги, дорогі освітяни! Від щирого серця вітаю вас з професійним святом – Днем Учителя!

Праця вихователя, вчителя, викладача, майстра професійно-технічного закладу дуже важлива для суспільства. Саме педагог формує світоглядні та моральні принципи молодого покоління, почуття відповідальності перед своєю країною, любові до свого народу, пошани до його історії та рідної мови.

Сьогодні, в час побудови нового демократичного суспільства, ми, як ніхто розуміємо, що реформа системи освіти має стати фундаментом якісних змін на шляху до успішної та конкурентоспроможної європейської держави. Ключова роль у реформуванні освіти належить вчителю, котрий постійно прагне професійного вдосконалення, опановує новітні технології, застосовує передові методики, щоб якомога ефективніше передати сучасні знання учням.

Щиро вдячний Вам за самовіддану працю, за пошук і винахідливість, за мудрість і терпіння, за тепло, яке ви щодня даруєте нашим дітям.

У цей святковий день бажаю Вам творчої енергії, розуміння учнів, батьків і колег, оптимізму у щоденній праці, миру в Україні та злагоди в родині!

З повагою
Міністр освіти і науки України **Сергій КВІТ**

Шановні освітяни! Від щирого серця вітаю вас із професійним святом – Днем Учителя!

Учитель – професія унікальна. Педагог своїм серцем, розумом формує людину, суспільство, зрештою – світ.

Подвижницька праця освітян збагачує інтелектуальний потенціал України, виводить у велике життя нові покоління її громадян, плекаючи в їхніх душах паростки добра і надії, сердечності й життєвого оптимізму.

Бажаю вам невичерпних творчих сил, натхнення, щастя, довгої людської пам'яті, стриманості та великого терпіння, адже виховання та навчання ніколи не було легкою справою.

Нехай вам усміхається доля, на довгих стежинах життя супроводжують віра й насага, надія та людська шана.

З повагою
Голова Дніпропетровської
облдержадміністрації **Валентин РЕЗНІЧЕНКО**

Шановні колеги – вчителі, вихователі, викладачі! Прийміть найкращі вітання з нагоди професійного свята – Дня працівників освіти.

Ви присвятили себе найблагороднішій справі, найкращій у світі професії.

Ви виховуєте у школярів і студентів – юних громадян нашої держави – критичне мислення, креативність, «європейський вимір» та активну життєву позицію – риси, що сприяють розвитку особистості.

Нехай ваші талант, натхнення, незламний оптимізм і творча енергія будуть прикладом служіння рідній землі; примножують її славу, наповнюють криницю її добробуту процвітаням і благополуччям.

Хай завжди щедрою на сходи буде освітянська нива, а в усіх ваших добрих справах супутниками – успіх та удача!

З повагою
Директор департаменту освіти і науки
облдержадміністрації
Олексій ПОЛТОРАЦЬКИЙ

Педагоги Дніпропетровщини отримали державні нагороди



Напередодні Дня вчителя 35 педагогів із різних куточків Дніпропетровщини отримали державні відзнаки: Подяки Міністерства освіти і науки України, нагрудні знаки «Василь Сухомлинський», «Відмінник освіти».

Почесні нагороди вручив заступник голови ОДА **Олег Кужман**, який зазначив: «Ви – фахівці, якими пишається вся Дніпропетровщина. Успіх випускників навчальних закладів області – багато в чому ваша заслуга – мудрих, професійних педагогів.

Вітаю вас зі святом! Успіхів, здоров'я та натхнення.



Нові лауреати обласної педагогічної премії

Напередодні Дня вчителя 24 педагоги, які працюють у садочках, школах, училищах області, отримали грошову премію – близько 6 тисяч гривень – і вітання від очільника області **Валентина Резніченка**.

Щорічні обласні премії надають за високі досягнення у педагогічній діяльності: перемогу у фахових конкурсах, за призові місця учнів на Всеукраїнських і міжнародних першостях, результати ЗНО.



75-річчя професійно-технічної освіти

На Дніпропетровщині урочистості з нагоди ювілею відвідали понад 100 ветеранів і 43 директори професійно-технічних навчальних закладів регіону. Майстрів педагогіки від імені голови Дніпропетровської облдержадміністрації привітав директор департаменту освіти і науки **Олексій Полторацький**, який вручив ветеранам професійно-технічної освіти, директорам і викладачам ПТНЗ відзнаки за розвиток галузі.



За матеріалами департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації



Вітаємо найкращого ректора із заслуженою перемогою!

9 жовтня 2015 року згідно із законом України «Про вищу освіту» в комунальному вищому навчальному закладі «Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» відбулися вибори ректора інституту.

У виборах взяли участь 95,2 % виборців – представників трудового колективу навчального закладу. Переважна кількість виборців – 97,4 % віддали свої голоси за кандидата **Романенка Михайла Ілліча**, виконуючого обов'язки ректора КВНЗ «ДОППО».



2 жовтня в Обласному будинку художньої творчості Миколаєва оголосили переможців фінального етапу третього (підсумкового) туру ХХ Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» у чотирьох номінаціях.

Диплом лауреата за III місце в номінації «Образотворче мистецтво» здобув **Анатолій Володимирович Лабунський**, учитель СЗШ № 120 Кривого Рогу.

Подолавши відбірковий тур серед призерів обласних етапів (перегляд сайту, майстер-клас учителя і написання контрольної роботи з питань педагогіки, психології та знань нормативної бази викладання предмета), – **А.В. Лабунський** став одним із дванадцяти вчителів-учасників фінального етапу змагань.

Посівши призове місце, **Анатолій Лабунський** підтвердив свій професійний рівень і високу фахову майстерність мистецької освіти на Дніпропетровщині.

Тамара БЕЗПАЛОВА, методист навчально-методичного відділу виховних технологій ДОППО



УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2015

Моє педагогічне кредо: «Посередній учитель викладає. Гарний учитель пояснює. Видатний учитель показує. Великий учитель надихає». (Вільям Артур Ворд, американський письменник).

Наше тисячоліття потребує від суспільства вміння швидко реагувати на зміни, оперувати великими об'ємами інформації. Щоб встигнути за новинками в наш час, коли стрімко змінюються техніка і технології, – треба постійно вчитися. Ті завдання, що по-стали перед кожним вчителем, потребують нових підходів, нових поглядів, нової філософії навчання і, безумовно, – невпинного професійного зростання. Хоч працювати доводиться у важкі часи, що переживає наша держава, в мене ні на мить не зникає бажання вдосконалюватися, кваліфікуватися, бути цікавим для інших людей, дарувати свої знання, вміння, створювати умови для емоційно-естетичного розвитку дітей. Перед собою ставлю завдання: не лише навчити учнів малювати, але й зробити їх гідними тих духовних цінностей, що заповіли нам талановиті пращури.

З 2011 року працюю вчителем образотворчого мистецтва криворізької загальноосвітньої школи № 120. Велике бажання створювати прекрасне допомогло мені організувати у межах позакласної роботи творчу майстерню художнього-естетичного напрямку «Арт-лабораторія», що стала основою для творчих пошуків у векторі арт-педагогіки та моєму становленню як художника. Досліджуючи українське народне мистецтво – з його соковитим колоритом, я намагаюся синтезувати його традиції з авангардною мовою сучасного мистецтва. Саме через народне мистецтво намагаюся донести до учнів ті сакральні знання нашого народу, що приховані у його глибинах. Результати своїх експериментів і перфомансів

ми багаторазово демонстрували на виставках і святах.

Бажання зростати як учитель-художник, захоплення світовими педагогічними досягненнями, спонукають мене до постійної наполегливої праці над собою. Я відчував, що мені потрібно якомога швидше опанувати велику кількість педагогічних прийомів і методів, що допоможе впевненіше втілити свій педагогічний проект: **«Виховання гармонійної особистості громадянина України засобами українського та світового мистецтва»**.

Коли у 2014 році керівництво навчального закладу запропонувало мені взяти участь у Всеукраїнському конкурсі «Учитель року – 2015», я зрозумів – це особистий виклик, шанс для збагачення власного педагогічного досвіду.

Минули районний, міський, обласний етапи конкурсу, і в напруженій боротьбі я здобув право представляти Дніпропетровську область на всеукраїнському рівні.

Відповідальність, від якої аж часом забиває подих, потребувала від мене максимальної концентрації та щоденної праці. Готуючись до підсумкового етапу змагань, я цілеспрямовано структурував свої знання та практичні навички, шукав нові для мене ідеї на семінарах і тренінгах з арт-терапії та медіа-освіти і постійно зростав. Я був готовий до перемоги! І ця впевненість надихала мене.

Підсумковий етап ХХ ювілейного Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2015» у номінації «Образотвор-

че мистецтво» відбувся у Миколаєві 28 вересня – 2 жовтня. Випробування мали три етапи: урок, самоаналіз уроку і створення освітнього проекту.

Хочеться відзначити високий рівень організації конкурсу: умови, в яких мешкали конкурсанти; екскурсії, харчування, перевезення на комфортабельному автобусі.

Дуже яскраво запам'ятався обласний колегіум, де я, за жеребкуванням, проводив урок. Керівництво колегіуму допомогло створити плідну атмосферу для роботи. Я відчував підтримку своїх батьків, колег, – як у Кривому Розі, так і Дніпропетровську. Спокій панував у моїй душі. На відкритому уроці я творив. Незважаючи на те, що у 5-му класі було 36 учнів, атмосфера сприяла ефективній співпраці. Урок перетворився на яскраве дійство. Ми всі отримали задоволення – і журі високо оцінило це конкурсне випробування.

Самоаналіз уроку ми проводили за 3 години після уроку, маючи достатньо часу для ґрунтовної підготовки. Гострі запитання членів журі часом ставили мене у скрутний стан, але я достатньо аргументовано доводив свою позицію. Зауваження членів журі були влучними і вказали мені на деякі прорахунки.

Останній етап – створення освітнього проекту. Сама доля допомогла мені отримати білет «Вплив традиційного вбрання на сучасний дизайн одягу». Ця тема мені дуже близька, і частково я вже працював над окремими завданнями, що були в основі розробленого мною проекту.

Цей довготерміновий проект на 4 місяці об'єднав 3 творчі групи у різних навчальних закладах Кривого Рогу. Вони паралельно працювали над різними завданнями: створення одягу з елементами петриківського розпису і створення сорочок у техніці вибілки. Кульмінацією спільної роботи є звітна виставка у галереї мистецтв нашого міста.

Журі високо оцінило творче завдання. За загальним підсумком балів я здобув III місце.

Цей рік став для мене роком зростання. Участь у конкурсі допомогла отримати знання та створити ідеї, розширити коло знайомств і знайти нових друзів.

Анатолій ЛАБУНСЬКИЙ,
лауреат
Всеукраїнського конкурсу
«Вчитель року – 2015»,
вчитель СЗШ № 120,
Кривий Ріг



ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЛІЦЕЙ у системі освітніх координат



Шановні педагоги, учні, батьки та випускники фінансово- економічного ліцею!

За 10 років існування у ліцеї створена ефективна система навчання і виховання, яка не тільки забезпечує високий рівень якості освіти, але й допомагає кожному випускнику знайти своє гідне місце у житті. Висловлюємо вам глибоку вдячність за особистий внесок у розвиток освітньої системи Дніпропетровська, за творчий підхід до справи виховання та освіти юного покоління.

У день знаменного ювілею бажаємо вам примножувати славі традиції ліцею, втілювати в життя нові проекти і досягати подальших успіхів у вашій плідній діяльності.

Нехай вас ніколи не залишає натхнення, а сміливий інтелектуальний пошук і удача супроводжують вас у всіх справах і починаннях.

Лариса Борисівна САФРОНОВА, начальник управління освіти та науки Дніпропетровської міської ради



Шановні педагоги, співробітники, учні та батьки!

Щиро вітаю вас зі святом! За 10 років роботи педагогічний колектив ліцею досягнув значних успіхів у справі освітнього менеджменту, навчання та виховання молодого покоління, став одним із найкращих закладів міста і області.

У ліцеї створені умови для здобуття якісної освіти, розвитку життєвих компетенцій учнів. Навчально-виховний процес побудований на основі врахування індивідуальних здібностей, обдарованості учнів, формування громадянства – носія національних цінностей, який живе в гармонії з навколишнім середовищем і вмє самовизначитися та самореалізуватися.

Бажаю педагогічному колективу завзяття і насаги, подальших успіхів у найбагороднішій справі, творчого натхнення. Хай завжди буде щедрою освітанська нива!

Людмила Олександрівна ТЕМЧЕНКО, начальник відділу освіти Амур-Нижньодніпровської районної у місті Дніпропетровську ради

Шановні колеги!

Прийміть від щирого серця вітання з нагоди ювілею! Високопрофесійний, авторитетний і творчий колектив Фінансово-економічного ліцею є окрасою освіти Дніпропетровщини. За десятиліття через аудиторії ліцею і душі викладачів пройшли сотні ліцеїстів. Завдяки високому рівню педагогічної майстерності викладачів ліцею вищі навчальні заклади отримали обдарованих і креативних випускників.

Наші навчальні заклади впродовж тривалого часу пов'язують славі традиції єднання та дружби, тож зичимо вам здоров'я, творчої насаги, допитливих і вдячних учнів, натхнення, успіхів і творчого зростання. Нехай ваша праця набуває якнайширшого визнання і шани.

Наталія Іванівна РЕДІНА, в.о. ректора Дніпропетровської державної фінансової академії, кандидат економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України



Найголовнішою умовою успіху будь-якого навчального закладу є формуюча ідея, яка концентрує та спрямовує могутній енергетичний потенціал усіх учасників навчального процесу. Вона й здетонувала ланцюгову реакцію творчості педагогічного та учнівського колективу Комунального закладу освіти «Фінансово-економічний ліцей» Дніпропетровської міської ради, відкритого 1 вересня 2005 року.

Структура ліцею, де навчається 250 учнів, має два ступені: II ступінь (8-9 класи) – допрофільні, III ступінь (10-11 класи) – профільні. Напрямок профілізації суспільно-гуманітарний, профіль навчання – економічний.

Інноваційна діяльність ліцею проявляється в тому, що в ньому дістала подальшого розвитку Концепція профільної освіти, вдосконалено підходи до планування навчально-виховної роботи, організації науково-дослідницької діяльності, розроблено модель випускника.

Об'рунтовано і реалізовано модель підготовки старшокласників до фінансової діяльності «Середовище профільної ліцейської освіти», яке будується на трьох модулях:

- модуль адаптації ліцеїстів у спеціалізованому освітньому середовищі;
- модуль базової ліцейської освіти;
- модуль економічної ліцейської освіти.

Ефективній реалізації цих компонентів сприяє впровадження професійно орієнтованого, індивідуального за характером навчального плану, який надає гнучкості всьому процесові формування у старшокласників **психологічної та практичної готовності до підприємництва.**

Робота з обдарованою молоддю ґрунтується на моделі ліцейського наукового товариства, яка відзначена дипломом III ступеня на Всеукраїнському конкурсі. Шість років поспіль ліцеїсти є переможцями Всеукраїнського колоквиуму «Космос. Людина. Духовність», п'ять років – переможцями Міжнародного конкурсу для школярів та студентів «Уроки Голодомору та Голокосту – уроки толерантності». Члени дебатного клубу є активними учасниками та переможцями Міжнародних турнірів «Бердянський ринг», «Дніпро Open». Щороку ліцеїсти виборюють призові місця на Всеукраїнських конкурсах «Intel ЕКО-Україна», «IntelТехно-Україна», «Дотик природи», «Мирний космос», «До чистих джерел», «Новітній інтелект України», «Молодь тестує якість».

За підсумками участі в предметних олімпіадах і конкурсах-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН ліцей входить до п'ятірки кращих навчальних закладів міста, за результативністю проходження ЗНО

випускниками ліцею – в десятку лідерів, є одним із 100 кращих закладів України. Кожен випускник стає студентом престижного вищого навчального закладу.

Ліцей є сучасним експериментальним майданчиком для впровадження двох регіональних експериментів зі сталого розвитку: «Системне узгодження та збалансування економічної, екологічної та соціальної складових сталого розвитку у змісті ліцейської освіти» та «Формування інформаційної культури ліцеїстів в умовах випереджаючої освіти для сталого розвитку», Всеукраїнського експерименту з упровадження курсу «Фінансова грамотність»; є учасником Міжнародного проекту «Освіта для сталого розвитку в дії».

Інноваційні засади навчально-виховної роботи втілює педагогічний колектив у складі 24 вчителів ліцею та викладачів Дніпропетровської державної фінансової академії; з них: 4 – кандидати наук, 14 – вчителі-методисти, 3 – Відмінники освіти України. Шість вчителів стали переможцями різних етапів Всеукраїнського конкурсу «Учитель року». Директор ліцею є дипломантом конкурсу «100 кращих лідерів освіти Дніпропетровщини-2009», «Флагмани освіти-2012», «Директор XXI століття-2013», «Директор року-2014». Колектив однодумців активно працює над поширенням передового педагогічного досвіду через публікації в пресі, участь у виставках «Педагогічні здобутки Дніпропетровщини», «Інноватика в сучасній освіті», «Сучасні заклади освіти».

Ліцей бере активну участь у міжнародних, всеукраїнських та обласних науково-практичних конференціях. На базі ліцею систематично проводяться семінари для вчителів міста та слухачів курсів підвищення кваліфікації ДОППО.

У ліцеї успішно діє державно-громадське управління, завдяки якому зміцнюється матеріально-технічна база. Оформлена музейна експозиція «Грошова одиниця України», «Водно-інформаційний центр». Проведений капітальний ремонт огорожі, здійснено благоустрій подвір'я. Сім із одинадцяти навчальних кабінетів, бібліотека та їдальня є переможцями міських та обласних конкурсів-оглядів. Усі кабінети комп'ютеризовані, оснащені інтерактивними дошками, плазмовими екранами, забезпечені доступом до Інтернету, що дозволяє ефективно працювати в Єдиному інформаційному середовищі.

У 2010 році ліцей атестований з відзнакою. Тож сьогодні ми можемо зробити висновок, що фінансово-економічний ліцей динамічно розвивається.

Попри значні досягнення, колектив ліцею аналізує, проектує, вивчає вітчизняний і світовий досвід, експериментує, досліджує, створює цілісний освітній простір – високодуховний, інтелектуальний, естетичний.

Дарія Анатоліївна НОВОХАТНА, директор ліцею



Музейна педагогіка



Щороку під час літньої бізнес-практики ліцеїсти відвідують Музей розвитку фінансової системи України при Департаменті фінансів облдержадміністрації. Використовуючи

можливості державно-громадського управління, соціально-педагогічного партнерства та проектної діяльності, було створена власна музейна експозиція «Грошова одиниця України». Експозиція сприяє формуванню

у ліцеїстів громадсько-патріотичних якостей, розширює світогляд і виховує пізнавальні інтереси та здібності.

Під час тематичних екскурсій, які проводяться нашими учнями-лекторами, є можливість ознайомитися з такими виставками: «Гроші незалежної України», «Грошові знаки Російської імперії», «Паперові гроші і монети СРСР», «Паперові гроші республік СНД», «Монети сучасної Європи». Відвідувачі експозиції дізнаються про історію української гривні, цікаві факти, легенди про гроші, слухають лекцію про історію податків України. Експозиція діє постійно і на її базі

проходять лекції, семінари, екскурсії для учнів і вчителів економіки й історії з інших навчальних закладів міста.

Колектив ліцею тісно співпрацює з Музеєм історії розвитку фінансової системи України. Створення власної музейної експозиції значно збільшує можливості економічної освіти ліцеїстів; вона є цілеспрямованою, творчою, пошуково-дослідницькою роботою за профільністю закладу. У нашому музеї проходить літня бізнес-практика ліцеїстів і науково-дослідницька робота учнів-членів МАН. Були успішно захищені науково-дослідницькі роботи: «Історія гро-

шей України в контексті загального історичного процесу», «Металеві гроші в Україні з XII ст. до кінця Першої світової війни», «Становлення фінансової системи Катеринославщини кінця XVIII – початку XX століть».

В умовах реалізації в Україні Концепції сталого розвитку робота музейної експозиції «Грошова одиниця України» забезпечує високий рівень економічної освіти ліцеїстів, здатність до самонавчання протягом усього життя, здатність учнів до національної ідентифікації.

Тетяна Володимирівна ШАРПОВА, учитель історії та правознавства

Від рейтингу ліцеїста до рейтингу ліцею



рейтингом шкіл України за результатами ЗНО з української мови.

Контролю знань ліцеїстів надається гласність. На стенді «Панорама академічних досягнень» у рейтингових таблицях відображаються досягнення кожного учня з кожного предмета, рейтинг навчальних груп, ТОП «Краща десятка ліцею», «Краща п'ятірка групи», призерів олімпіад і конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт МАН. Рейтингові таблиці дозволяють батькам слідувати за динамікою навчальних досягнень дитини, допомогти своєчасно виправити становище.

Реформування загальної середньої освіти передбачає реалізацію принципу сталого розвитку, гуманізації освіти, орієнтацію процесу навчання на розвиток інноваційної особистості, особистісно зорієнтований підхід до навчання та ефективної системи оцінювання навчальних досягнень учня. Ще Василь Сухомлинський попереджав про те, що оцінка не повинна «карати за лінощі та безпорадність», вона в першу чергу повинна «винагороджувати працелюбність».

У ліцеї поряд із загальноприйнятою 12-бальною системою введено рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень учнів.

Рейтинговий показник – процентне відношення суми набраних балів до максимально можливої. Рейтинг – порядкова позиція учня даної групи за результатами навчання, яка визначається рейтинговим показником.

Рейтингові таблиці складаються за результатами I навчальної чверті, I семестру, III чверті та річних оцінок. Така періодичність дозволяє «тримати руку на пульсі» кожного учня і за допомогою системи індивідуальних або групових консультацій усунути прогалини в знаннях ліцеїстів. Результат – ліцей один з найкращих за



Освітнє середовище крізь призму методичної роботи

Інноваційна освітня діяльність ліцею складається із розробки, розповсюдження й застосування освітніх інновацій, роботу на результат через творчий пошук оригінальних, нестандартних рішень педагогічних проблем, через якісне надання освітніх послуг. У закладі створена власна педагогічна концепція з упровадження засад сталого розвитку.

У конкурсі «Учитель року» взяли участь 6 учителів, серед яких один здобув перемогу на Всеукраїнському рівні, два – на обласному та один – на міському. Шість навчальних програм викладачів ліцею стали переможцями Всеукраїнського конкурсу «Сучасний урок». Участь педагогічних працівників у Всеукраїнських конкурсах «Творчий учитель – обдарований учень» і «Учитель-новатор», упровадження нетрадиційних, творчих форм і методів роботи підвищує ступінь володіння вчителів педагогічними технологіями.

Вагоме місце в побудові навчального процесу ліцею займають: технологія проєктування С.Т. Шацького та розвивального навчання Л. Занкова, технології проєктно-науково-дослідницької діяльності О.В. Марченка і технологія навчання як дослідження В.І. Андрєєва. Продуктивні технології навчання О.Г. Ярошенка дозволяють враховувати психологічні особливості дитини. Вчителі завжди зважають на емоційну сторону учнівської діяльності в процесі навчання. За допомогою системи М. Монтесорі, заснованої на індивідуальному підході до кожної дитини, формуванні позитивної

життєвої компетентності учнів, створенні ситуації успіху, розвитку позитивної Я-концепції, – вчителі ліцею розкривають здібності кожного ліцеїста.

Для піднесення статусу обдарованих дітей та їхніх наставників розроблено ліцейську програму роботи з обдарованими учнями, створено модель наукового товариства «Fellow». Підсумком такої плідної роботи є перемоги в інтелектуальних конкурсах, дебатних турнірах тощо. Переможцями конкурсу захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України стали 129 ліцеїстів на III етапі та 5 – на IV етапі.

Свою високу компетентність у творчому застосуванні здобутих знань, умінь і навичок довели ліцеїсти, здобувши 554 перемоги на II етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних дисциплін, 112 перемог на III етапі та 4 перемоги на IV етапі змагань.

Провідна ідея, навколо якої в режимі наукового пошуку і творчої експериментальної роботи працює ліцей протягом останніх п'яти років, – це ідея стійкого розвитку суспільства. Саме ця ідея, технології і підходи дозволяють підвищити ефективність навчання, стимулюють ліцеїстів до самовдосконалення.

Тетяна Іванівна НІКІФОРОВА,
заступник директора
з навчально-виховної роботи



Формування екологічного світогляду



Упродовж останніх років екологічна освіта й виховання справедливо вважаються одними з найпотужніших важелів повороту людства від руйнівного споживачього способу життєдіяльності до конструктивного, бережливо-відновлювального.

Практичну спрямованість екологічної освіти ліцеїстів ми визначаємо за таких умов її реалізації: безпосереднє залучення учнів у вільний від навчання час до вдосконалення практичних умінь екологічного спрямування; поєднання суто навчальної та дослідницької діяльності учнів з їхньою практичною природоохоронною роботою у довкіллі.

Визначені нами завдання реалізуються через роботу створеного у 2012 році **Водно-інформаційного центру** ліцею, участь в екологічних проєктах, конкурсах, заняття гуртка «Аква» та впровадження у навчальний процес курсу «Уроки для сталого розвитку».

Інформаційна частина Водно-інформаційного центру складається з блоків: «Будова та властивості води», «Людина та вода», «Водна екосистема», «Водопостачання міста Дніпропетровська», «Забруднення та очищення поверхневих і стічних вод», «Пам'ять води», «Види живої та мертвої води», «Мінерально-лікувальні води України». Підготовлено екскурсії на теми: «Людина та водна екосистема», «Жива і мертва вода», «Екологія води. Шляхи вирішення світової проблеми питної води». В експозиційному модулі представлено природні та побутові фільтри води; речовини, що забруднюють поверхневі та стічні води; альтернативні миючі засоби; речовини, що перетворюють воду на живу; мінерально-лікувальні води України.

У рамках роботи центру гуртківці проводять екскурсії для учнів ліцею, району та міста. Протягом березня-квітня працює **кінозал «Джерельце»**, у якому відбувається перегляд науково-публіцистичного кіно, присвяченого екологічним загрозам сьогодення.

Створена нами **Водна бібліотека** складається з нормативно-правової бази, що регулює питання постачання, використання та збереження водних ресурсів України. Відео- та аудіо блоки присвячені воді, проблемам і шляхам їх вирішення.

Започатковано **випуск «Водного альманаху»** з тем: «Філософія води», «Пам'ять води», «Жива і мертва вода», «Якісні характеристики питної води», «Цілющі води України», «Двадцять способів збереження води». В окремому випуску альманаху ми



зібрали міфи, легенди, казки, вірші, висловлювання, загадки про воду.

З 2012 року нами започатковано щорічний **Водний фестиваль**, у рамках якого відбувається конкурс творчих екологічних робіт.

Сьогодні ліцеїсти працюють над довготривалим (2012-2017 роки) інтегрованим екологічним проєктом «Амурські перлини». Учні проводять комплексний екологічний моніторинг стану 9 озер, які розташовані на території Амур-Нижньодніпровського району. За результатами екологічних досліджень визначено клас водойм, складено екологічні паспорти озер.

Планується випуск збірки науково-дослідницьких робіт ліцеїстів, які стали переможцями обласного конкурсу захисту наукових робіт МАН, обласного конкурсу «До чистих джерел», Всеукраїнських конкурсів «Дотик природи», «Intel-ЕкоУкраїна», створення екологічних стежок і нової мапи водних об'єктів Амур-Нижньодніпровського району та публічна презентація проєкту через засоби масової інформації.

Олена Василівна КРАЙНЯК,
учитель хімії



Розвиток соціально-активної, творчої особистості

Зміст виховного процесу фінансово-економічного ліцею ґрунтується на системі цінностей і ціннісного становлення до себе, природи, сім'ї, родини, людей, праці, культури та мистецтва, суспільства та держави. Вихована система забезпечує єдність і взаємозв'язок планування, організації й аналізу діяльності, виховних зусиль педагогічного та учнівського колективів, сім'ї та громадськості.

У ліцеї головною дійовою особою визнано учня, тому педагогічний колектив намагається зробити все, щоб у закладі панувала атмосфера творчості, пошуку



нового, невідомого й цікавого; щоб знання стали практично спрямованими, а діти – незалежними і свободомислячими.

Для стимулювання творчого самовдосконалення учнів, організації змістовного й цікавого дозвілля ліцеїстів залучають до проведення масових заходів. У ліцеї насичене життя в позаурочний час. Упроваджуємо різні види (традиційні, інтерактивні тощо) та різноманітні форми виховної діяльності, серед яких – гурткова робота, впровадження проєктів: «Будь еко-



логічним: рухай планету», «Водно-інформаційний центр», «Музейна експозиція «Грошова одиниця України», «Діти-дітям», «Тематична комп'ютерна газета «Fellow», «Водний фестиваль», «Історія роди-

ни. Історія країни», «Наведи порядок у шкільному подвір'ї, граючись», «Школа – мій рідний дім»; благодійна та волонтерська робота, зустрічі з цікавими людьми.

Учні ліцею перемагали в різноманітних конкурсах: «Під вітрилами високих почуттів», «Собори наших душ», «Уроки Голокосту, уроки війни – уроки толерантності», «Знавці Олімпійського спорту», «Крок у майбутнє», «Формула успіху», «DreamECO», «Олімпійський рух: історія та сьогодення» тощо.

Всебічному розвитку особистості ліцеїста, роз-

виткові лідерських задатків, набуття практики досвіду активної участі в громадському житті групи та ліцею сприяє Технологія організації учнівського парламенту. Краща за творчим реї-

тин-го м група, яка була найактивнішою у громадському житті, виховних заходах і конкурсах, отримує символ «Креат-ивушка».

Наш час потребує лідерів нової формації – компетентних, відповідальних, здатних мислити самостійно й неординарно, генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення. Такими є вихованці нашого ліцею.

Олена Олегівна СРІБНЕНКО,
заступник директора з
виховної роботи



